

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **N.** bývajúcej **V.**, zastúpenej Mgr. Ing. **P.**, advokátom **V.**, proti odporkyni **B.**, so sídlom v **K.**, o **zaplatenie 16 099,62 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20 Ro 298/2010, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 30. marca 2011 sp. zn. 5 Co 16/2011, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II uznesením z 2. novembra 2010 č. k. 20 Ro 298/2010 – 30 navrhovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka napriek výzve súdu riadne nezdokladovala svoje pomery a teda nepreukázala, že sú u nej splnené podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov v súlade s ustanovením § 138 ods. 1 O.s.p. Predloženú žiadosť a potvrdenie súd nepovažoval za dostačujúce podklady pre rozhodnutie o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie navrhovateľky uznesením z 30. marca 2011 sp. zn. 5 Co 16/2011 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil. V celom rozsahu sa stotožnil s jeho odôvodnením (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil, že navrhovateľka neuplatňuje nárok vzniknutý priamo

jej, ale postúpený nárok (na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej podľa § 524 Občianskeho zákonníka). Nemožno pritom vylúčiť, že k postúpeniu pohľadávky postupom došlo aj účelovo v snahe vyhnúť sa povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Napokon navrhovateľka nepreukázala, že nemá možnosť získať prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku z iných zdrojov (napr. od postupcu alebo pôžičkou od svojho syna) a v prípade úspechu v konaní jej vznikne nárok na náhradu trov konania, medzi ktoré patria aj zaplatené súdne poplatky.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu podala dovolanie navrhovateľka. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu spolu s uznesením okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietala nesprávne právne závery súdov v tom, že nepreukázala možnosť získať finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku z iných zdrojov. Poukázala na to, že nepriznaním oslobodenia od súdnych poplatkov napriek tomu, že je v hmotnej núdzi, sa jej znemožňuje realizovať jej práva na súdnu ochranu a pokračovať v konaní. Nepriznaním oslobodenia od súdnych poplatkov jej preto bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za nepreskúmateľné, pretože nedalo odpoveď na základné argumenty uvádzané v jej odvolaní, čím došlo k porušeniu jej základného práva na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd v spojení s jeho čl. 14 na rovnaké zaobchádzanie pri priznávaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustný.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo dovolanie proti

rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla navrhovateľka dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov, v ktorom nevyslovil prípustnosť dovolania a nejde ani o potvrdzujúce uznesenia uvedené v § 239 ods. 2 písm. b/ a c/. Prípustnosť dovolania navrhovateľky preto z ustanovenia § 239 O.s.p. nemožno vyvodit'.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. (§ 242 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd sa ďalej zaoberal aj otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t. j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným). Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

Pokiaľ navrhovateľka v dovolaní namietala, že súdy nižších stupňov pri rozhodovaní o oslobodení od súdnych poplatkov nezohľadnili, že je v hmotnej núdzi, ktorá odôvodňovala oslobodenie od súdnych poplatkov, tieto tvrdenia nenapĺňajú ňou namietanú procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. odňatie možnosti konať pred súdom teda výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s jeho právnym hodnotením zaujatým v napadnutom rozhodnutí.

Ak by aj odvolací súd prípadne vec nesprávne právne posúdil (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) alebo ak by konanie pred ním bolo postihnuté inou vadou, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), išlo by síce o nedostatok, avšak taký, ktorý má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia, nie odňatie možnosti konať pred súdom a dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Na túto nesprávnosť (ak by k nej aj došlo) by bolo možné prihliadať len v prípade prípustného dovolania (o takýto prípad ale v danej veci nešlo).

Podľa názoru dovolacieho súdu nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Je nepochybné, že jedným z aspektov na spravodlivý súdny proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkové, relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (IV. ÚS 115/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán

avšak s výhradou, že majú podstatný význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 353/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08).

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 3 O.s.p.). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

V preskúmvanej veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol dôvody nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, citoval právny predpis, ktorý aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorého vyvodil svoj právny záver. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vysvetli zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa uviedol ďalšie argumenty (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami navrhovateľky uvedenými v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany navrhovateľky, keď dostatočne zodpovedalo, prečo nemohlo byť vyhovené žiadosti na oslobodenie od súdnych poplatkov. Skutočnosť, že neúspešnú navrhovateľku táto odpoveď neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 O.s.p., za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek navrhovateľky.

Možno zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušného ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorá by bola popretím jeho účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa. Pokiaľ preto súd prvého stupňa

nepriznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nemal ich postup za následok odňatie možnosti navrhovateľke konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesnej vady konania tvrdenej navrhovateľkou (§ 237 písm. f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani také procesné vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal náhradu trov dovolacieho konania odporcovi, pretože mu žiadne trovy tohto konania nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 17. júla 2013

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová